

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ФАКУЛЬТЕТ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА І ДИЗАЙНУ
КАФЕДРА ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор
з науково-методичної та навчальної
роботи

Олексій ЖИЛЬЦОВ
2023

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕХНІКИ СТАНКОВОГО ЖИВОПІСУ

для здобувачів вищої освіти

спеціальності 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво,
реставрація»

освітній рівень перший (бакалаврський)

освітньої програми 023.00.01 «Образотворче мистецтво»

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти
Програма 2264/23

(підпис) (прізвище, ініціали)
« » 2023

Київ – 2023

Розробник: Крюк Олександр Олександрович, викладач кафедри образотворчого мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка

Викладач: Крюк Олександр Олександрович, викладач кафедри образотворчого мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри образотворчого мистецтва Факультету образотворчого мистецтва і дизайну Київського університету імені Бориса Грінченка

Протокол № 9 від «18» серпня 2023 р.

Завідувач кафедри образотворчого мистецтва Ольга ШКОЛЬНА

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми 023.00.01 «Образотворче мистецтво»

«___» _____ 2023 р.

Гарант освітньо-професійної програми 023.00.01 «Образотворче мистецтво» Ольга КОНОВАЛОВА

Робочу програму перевірено «___» _____ 2023 р.

Заступник декана з науково-методичної та навчальної роботи Алла ТАРАННИК

Пролонговано:

На 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «___»__ 20__ р., протокол № __

На 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «___»__ 20__ р., протокол № __

На 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «___»__ 20__ р., протокол № __

На 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «___»__ 20__ р., протокол № __

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання			
	денна		заочна	
Вид дисципліни	Вибіркова			
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська			
Загальний обсяг кредитів/годин	10/300			
Курс	3		-	
Семестр	5	6	-	-
Кількість змістовних модулів з розподілом:	1	1	-	-
Обсяг кредитів	2	2	-	-
Обсяг годин, в тому числі:	60	60	-	-
Практичні	40	40	-	-
Самостійна робота	16	16	-	-
Модульний контроль	4	4	-	-
Семестровий контроль	-	-	-	-
Форма семестрового контролю	-	залік	-	-

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу – професійна підготовка фахівця з високим рівнем художньої майстерності, обумовленої знанням технік, матеріалів та технології живопису.

Завдання курсу:

- навчити практичних навичок роботи у техніці темпері і олійного живопису;
- ознайомити студентів з різними технічними та технологічними особливостями темпері і олійного живопису;
- отримання професійних знань і навичок в галузі академічного живопису та іконопису;
- навчити аналітичному підходу до вирішення живописних завдань (навчити вести роботу від загального до деталей і навпаки від деталей до узагальнення).

У результаті вивчення навчальної дисципліни відповідно до освітньо-професійної програми спеціальності формуються загальні та фахові компетентності:

- ЗК 5. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК 6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях
- ЗК 9. Здатність генерувати нові ідеї (креативність)
- ЗК 11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт
- СК 1. Здатність розуміти базові теоретичні та практичні закономірності створення цілісного продукту предметно-просторового та візуального середовища
- СК 4. Здатність оволодівати різними техніками та технологіями роботи у відповідних матеріалах за спеціалізаціями.
- СК 5. Здатність генерувати авторські інноваційні пошуки в практику сучасного мистецтва.

- СК 9. Здатність використовувати професійні знання у практичній та мистецтвознавчій діяльності

3. Результати навчання за дисципліною

Практичні навички і вміння:

- малювати в техніці темпері і академічного живопису;
- вміти створювати копії ікони, а також портрети доби бароко;
- організовувати простір засобами живопису – колір, світлотінь, тон, пляма, шляхом передачі взаємозв'язку з оточенням;
- застосовувати на практиці освоєнні знання техніки олійного живопису з поетапним використанням імприматури та лесування;
- вдосконалювати навички живописної майстерності.

Результати навчання:

- РН 1. Застосовувати комплексний художній підхід для створення цілісного образу
- РН 2. Виявляти сучасні знання і розуміння предметної галузі та сфери професійної діяльності, застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях.
- РН 5. Аналізувати та обробляти інформацію з різних джерел
- РН 8. Аналізувати, стилізувати, інтерпретувати та трансформувати об'єкти (як джерела творчого натхнення) для розроблення композиційних рішень; аналізувати принципи морфології об'єктів живої природи, культурно-мистецької спадщини і застосовувати результати аналізу при формуванні концепції твору та побудові художнього образу.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					Самостійні
		Аудиторна:					
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
5 семестр							
Змістовий модуль І. Знайомство з технікою та технологією іконопису							
Тема 1. Іконопис. Копія ікони визначних майстрів в техніці яєчної темпері	40			40			
Тема 2. Фрагмент копії портрета майстрів епохи українського бароко	16						16
Модульний контроль	4						
Разом	60			40			16
Підготовка та проходження контрольних заходів							
Усього	60			40			16

6 семестр							
Змістовий модуль II. Знайомство з технікою та технологією флорентійської художньої школи							
Тема 1. Копія портрета майстрів флорентійської художньої школи у змішаній техніці	40			40			
Тема 2. Фрагмент копії портрета майстрів епохи Відродження.	16						16
Модульний контроль	4						
Разом	60			40			16
Підготовка та проходження контрольних заходів							
Усього	60			40			16

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль I. Знайомство з технікою та технологією іконопису

Тема 1. Іконопис. Копія ікони визначних майстрів в техніці яєчної темпері (40 год.)

Матеріали:

- тваринний клей (харчовий желатин);
- крейда вищої якості;
- щетинний флейц (ширина 3-3,5 см);
- шпатель;
- шматок тонкої бавовняної тканини;
- темперні фарби
- м'які пензлі різної товщини.

Завдання: виконати копію ікони визначного майстра; ознайомитись з послідовною технологією ведення роботи в техніці яєчної темпері.

Етапи роботи:

1. Виготовлення дошки.
2. Проклейка та ґрунтовка дошки (наклейка поволоки, нанесення левкасу).
3. Нанесення малюнка на дошку.
4. Золочення.
5. Розкладка основних тонів.
6. Лінійна розробка (прорив).
7. Проробка одягу та деталей.
8. Робота над ликами та оголеними частинами рук і ніг (нанесення движків; перше вохрення; розкриши волосся і зіниць очей; рум'янець; друге вохрення, або підбиття; третєвохрення, або загальна сплавка; нанесення відблисків; відновлення опису і підкреслень; нанесення движків).
9. Надписи ікони (іменування).
10. Завершення роботи - деталізація і узагальнення.
11. Нанесення захисного лакового покриття, фарбування торців і зворотного боку ікони.

Література: основна [1,2]

додаткова [1,2,3,4,5,6]

Змістовий модуль II. Знайомство з технікою та технологією флорентійської художньої школи

Тема 1. Копія портрета майстрів флорентійської художньої школи у змішаній техніці (40 год.)

Матеріали: 60*80, полотно або картон, олійні фарби, темпера.

Мета: навчити працювати в техніці багатошарового живопису флорентійської художньої школи; передавати гру світла і тіні в копії; рухатися від кольорової плями до промальовування деталей за принципом від загального до конкретного; Уважне ліплення форми повинно вестися на основі розуміння конструкції та анатомічної будови фігури людини та спиратись на оригінал копії. Поряд з вивченням форми треба домогтися виразності характеру портрета копії.

Завдання: відобразити якомога точніше копію портрета до оригіналу; досягти максимально точної манери письма флорентійської школи, зробити тональний та кольоровий розбір твору.

Етапи роботи:

1. Зробити точний картон малюнка копії.
2. Робота над імприматурою-підмальовком. Цей етап відіграє надзвичайно важливу роль, а саме – задає тон і колір майбутній постановці. Для того, щоб в кінцевому підсумку живопис світився зсередини і з'явилася глибина, імприматура виконується зазвичай теплими, коричневими і вохристими фарбами
3. Накладання корпусних білил темперою на освітленні сторони портрета та поступове збагачення колористичної гами.
4. Етап лесування.
5. Кінцева проробка деталей з узагальненням форми.

Література: основна [1,2]

додаткова [1,2,3,4,5,6]

6. Контроль навчальних досягнень

6.1 Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Види діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	Не передбачено навчальним планом			
Відвідування семінарських занять	1	Не передбачено навчальним планом			
Відвідування практичних занять	1	20	20	20	20
Робота на семінарському занятті	10	Не передбачено навчальним планом			
Робота на практичному занятті	10	20	200	20	200
Лабораторна робота (в тому числі	10	Не передбачено навчальним планом			

допуск, виконання, захист)					
Виконання завдань для самостійної роботи	5	1	5	1	5
Модульний контроль (перегляд)	25	1	25	1	25
Виконання ІНДЗ	30	Не передбачено			
Разом		-	250	-	250
Максимальна кількість балів:		500			
Розрахунок коефіцієнта:		$500 : 100 = 5,0$			
Екзамен		-			

6.2 Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання.

Змістовий модуль І. Знайомство з технікою та технологією іконопису

Тема 2. Фрагмент копії портрета

майстрів епохи українського бароко (16 год.)

Матеріали: 40*50, полотно або картон, олійні фарби.

Українське бароко - перлина вітчизняного мистецтва. Для знайомства студентів з культурною спадщиною козацької доби рекомендовано виконати копію портрету Григорія Гамалії (невідомий автор). Робота над самостійним завданням сприятиме закріпленню отриманих практичних вмінь.

Змістовий модуль ІІ. Знайомство з технікою та технологією

флорентійської художньої школи

Тема 2. Фрагмент копії портрета

майстрів епохи Відродження. (16 год.)

Матеріали: 40*50, полотно або картон, олійні фарби.

Копіювання робіт майстрів епохи Відродження – є одним з важливих моментів в процесі удосконалення художніх навичок студентів. Для копіювання рекомендовані наступні майстри: Леонардо да Вінчі, Рафаель, Джорджоне (Італія), Альбрехт Дюрер (Німеччина).

Критерії оцінювання рівня виконання завдань для самостійної роботи:

1. Композиція та рисунок копії – 1 б.;
2. Передача пропорцій, співвідношення цілого і деталей – 1 б.;
3. Передача об'єму – 1 б.;
4. Повнота обсягу виконання – 1 б.;
5. Якість виконання – 1 б.

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

Модульний контроль здійснюється у вигляді виконання здобувачами практичної творчої роботи на задану тему, яка має на меті перевірити практичні навички здобувачів виконувати завдання. Робота, що не відповідає темі не розглядається.

Критерії оцінювання модульного контролю

№ п/п	Критерії оцінювання	Кількість балів
1	Відповідність завданню (розмір, матеріал)	5
2	Композиційне рішення	5
3	Передача пропорцій, конструктивна побудова	5
4	Передача об'єму, колірне та тонове рішення	5
5	Завершеність роботи	5
	Всього	25

6.4. *Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.*

У 6 семестрі семестровий контроль з дисципліни «Техніки станкового живопису» проводиться у формі підсумкового модульного контролю (заліку), який виставляється, як сума балів за всі форми роботи протягом року.

6.5 *Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю.*

У 6 семестрі семестровий контроль з дисципліни «Техніки станкового живопису» проводиться у формі підсумкового модульного контролю (заліку), який виставляється, як сума балів за всі форми роботи протягом року.

6.6. *Шкала відповідності оцінок*

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками.
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок.
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності.
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. Навчально-методична карта дисципліни «Техніки станкового живопису»

V семестр		VI семестр	
разом 60 год., з них: практичні заняття –40 год., самостійна робота – 16 год., модульний контроль – 4 год.		разом 60 год., з них: практичні заняття –40 год., самостійна робота – 16 год., модульний контроль – 4 год.	
Змістовий модуль I. Знайомство з технікою та технологією іконопису		Змістовий модуль II. Знайомство з технікою та технологією флорентійської художньої школи	
Практичні заняття	Самостійна робота	Практичні заняття	Самостійна робота
1. Іконопис. Копія ікони визначних майстрів в техніці яєчної темпері	2. Фрагмент копії портрета майстрів епохи українського бороко	1. Копія портрета майстрів флорентійської художньої школи у змішаній техніці.	2. Фрагмент копії портрета майстрів епохи Відродження.
220 б.	5 б.	220 б.	5 б.
МКР - 25 б.		МКР - 25 б.	
Разом – 250 б.		Разом – 250 б.	
500 балів (Коефіцієнт визначення успішності: 500 : 100 = 5,0)			

8. Рекомендовані джерела

Основна:

1. Bridle В. Техніка живопису і технологія живописних матеріалів: книга. «Artist`s Painting Techniques» видавництво DK (Dorling Kindersley) мова. – Англійська
2. Белкіна Е.В., Конопко О.І. Техніка і технологія олійного живопису: навч. посіб. К. : Київський ун-т імені Бориса Грінченка. 2010. 92 с. (Наявний в бібліотеці Університету в 15-ти примірниках).

Додаткова

1. Панксьонов Г.І. Живопис. Форма, колір, зображення: Видавництво центр «Академія», 2008. – 144 с. – [40] с. (Наявний в бібліотеці Університету в 6-ти примірниках).
2. Жердзицький В. Особливості художнього сприйняття живопису/ В. Жердзицький //Дизайн-освіта- 2008. – Х.: ХДАДМ, 2008. – 168 с.
3. Jonathan Stephenson Матеріали і техніка живопису. «The Materials and Techniques of Painting» – М.: Видавництво «Thames & Hudson », 1993. – 192 с.
4. Petria Noble (Author), Epco Runia (Author). Preserving Our Heritage: Conservation, Restoration and Technical Research in the Mauritshuis Hardcover – October 16, 2009. – М.: Видавництво. Waanders (16 жовтня 2009 р.) 280 с.
5. Lucia A. Salemme (Author),The Complete Book of Painting Techniques: Oils, Watercolors, Pastels, Acrylics, Collage, Mixed Media .Published February 1, 1983 by Free Press . Format 248 pages, Hardcover
6. Editors Marco Ciatti and Brunetto Giovanni Brunetti (Author) Caravaggio's painting technique . Perfect Paperback – January 1, 2012. Publisher : Nardini Editore; First Edition (January 1, 2012) Language : English